

århundrede, men som helhed kan der ikke være tvivl om bogens kvaliteter; det gælder både dens resultater og dens udfordringer.

Fremfor at bygge på moderne teorier er det værdifuldt, at dr. Petry har valgt at benytte den islamiske historiker-sociolog ibn Khaldūn's (1337–1406) samtidige forsøg på at opbygge en sociologisk begrundet social og organisatorisk solidaritetsteori. Solidaritetsbegrebet (*asabiyya*) kan være vanskeligt at definere og at afgrænse overfor beslægtede, europæiske begreber (et fyldigt og fyldestgørende udtog i kyndig oversættelse foreligger nu i E. Hammershaimb, *Ibn Khaldun, arabisk historieskriver og statsmand*. Kbh., Museum Tusculanum 1982). Man kunde vel dog have ventet en diskussion af forholdet mellem og anvendeligheden af ibn Khaldūns teorier overfor moderne, f.eks. Max Webers.

E. Ladewig Petersen

Guillelmi Caoursin, *Descriptio obsidionis urbis Rhodie, per Johannem Snel in Ottonia impressa anno dñi 1482*. Facsimileudgave med oversættelse af JACOB ISAGER. Odense, Foreningen for Boghaandværk, 1982. 161 s., ill.

Hvad er rimeligere end at fejre femhundredeåret for den først kendte bog, trykt i Danmark, ved udsendelsen af en facsimileudgave: Den johannitiske vicekansler, Guillaume Caoursins beretning om osmannernes belejring af Rhodos 1480, publiceret af den tyske bogtrykker Johan Snell under et kortvarigt ophold i Odense 1482. Bogen indledes af administrator, dr. Erik Dals nødvendigvis korte og fyndige indledning om Johan Snells virksomhed; den suppleres iøvrigt instruktivt af landsarkivar, dr. Anne Riisings fyldigere afhandlinger om Snell og den kirkehistoriske baggrund (*Skrift, Bog og Billede i Senmiddelalderens Danmark*. Bogvennen 1982, s. 21–43). Udover facsimileudgaven og universitetslektor Jacob Isagers fintfølende oversættelse kan der være grund til at fremhæve også dennes ledsagende kommentarer og oversigter, der (s. 153–55) med rette betoner skriftets (iøvrigt lidet raffinerede) propagandafunktion, som fremhæves ved konfrontation med andre, samtidige kilder (Jf. også dr. Mikael Venge i *Bogvennen* 1982, s. 15–19).

Det kan – som Jacob Isager fastslår – være rigtigt, at det kan være besværligt at kortlægge kronologien i de tyrkiske angreb på Rhodos under Mehmed II. Franz Babingers monumentale biografi – som desværre i for høj grad styres af italienske kilder – yder ikke støtte nok, men supplerende oplysninger kunde hentes f.eks. i S. J. Shaw's *History of the Ottoman Empire and Modern Turkey* I (Cambr. 1976), det moderne og meget detaljerede standardværk. Med rette understreger Isager, at johanniterordenens bastioner på Rhodos indtil Mehmed II.s tid uantastet kunde beherske såvel Sortehavshandelen som krydderiruten til Levanten. Deres positioner blev utålelige efter tyrkernes erobring af Sortehavskysten (Varna 1444), men desværre forbigås opbygningen af den tyrkiske galejflåde, som muliggjorde angrebene 1479–80 og senere (1522) Suleyman I.s erobring af øen – få år efter erobringen af 'Den frugtbare Halvmåne' og Ægypten.

At udgaven fremtræder efter alle kunstens regler kan kun påskønnes. Fra et forbrugersynspunkt erstatter facsimileudgaven og oversættelsen (glimrende illustreret ved samtidige træsnit) alle tidligere og forkortede udgaver/oversættelser. Fremfor alt giver bogen en særdeles nyttig kilde til samtidens europæiske – propagandamæssige og finansielt betingede – reaktioner overfor de osmanniske angreb på det vigtige knudepunkt, Rhodos var.

E. Ladewig-Petersen